

MTA törvény 17–18. §

„Az akadémiai kutatóhálózat

17. § (1) Az Akadémia kutatóhálózata kutatóközpontokból és a nem kutatóközponti szervezeti egységeként működő kutatóintézetekből (együttesen: kutatóhely) áll.

(2) A kutatóhelyeket a Szenátus javaslatára a Közgyűlés határozattal hozza létre, szervezi át, sorolja át és szünteti meg (együttesen: átalakulás), ennek alapján az Akadémia elnöke írja alá az alapításról, átszervezésről, átsorolásról, megszüntetésről rendelkező okiratot. Az eljárási szabályokat az Alapszabály rögzíti.

(3) A kutatóhely szervezeti egysége – legfőbb testületi döntéshozó szerve tagjai kétharmados támogatásával hozott döntésével – az átalakulást önállóan is kezdeményezheti.

(4) Az akadémiai kutatóhálózat elvi irányítását a Kutatóhálózat Szenátusa és a Kutatóhálózat Elnöksége látja el.

(5) A Szenátus elnöke az elnök, társelnöke a Szenátus választott tagjai közül évente a Szenátus által választott személy. A Szenátus tagja a kutatóhelyek vezetői, valamint a kutatóhelyek foglalkoztatottjai által választott, kutatóhelyenként egy fő, továbbá a reprezentatív szakszervezetek által delegált egy fő és az üzemi tanácsok által delegált egy fő.

(6) A Kutatóhálózat Elnöksége 11 tagból áll. Elnöke az MTA elnöke, társelnöke a Szenátus társelnöke. A Kutatóhálózat Elnökségének tagja az MTA közgyűlése által választott két fő, a tudománypolitikáért felelős miniszter javaslatára a Kormány által kijelölt két fő és a Szenátus által választott további négy fő, valamint a kutatóhelyek reprezentatív szakszervezetei által közösen delegált egy fő.

(7) A Szenátus és a Kutatóhálózat Elnöksége létrehozásának részletes eljárási rendjét és működési szabályait az Alapszabály határozza meg, azzal, hogy a Szenátus a (8) bekezdés a), b), c), d) és e) pontjaiban meghatározott döntéseinek elfogadásához a tagok négyötödének támogató szavazata szükséges.

(8) A Szenátus feladatai:

a) jóváhagyja az akadémiai kutatóhálózat egységeinek céljait, feladatait;

b) meghatározza a feladatok ellátásának értékelési szempontjait, mutatóit;

c) javaslatot tesz a Közgyűlés számára a kutatóhelyek létesítésére, megszüntetésére és átszervezésére;

d) javaslatot tesz az egyes intézmények költségvetési támogatására;

e) javaslatot tesz az Akadémia költségvetésében a kutatási beruházásokra elkülönített források rendeltetésének és kedvezményezettjeinek meghatározására;

f) értékeli a kutatóközpontok és kutatóintézetek szakmai beszámolóit, tevékenységét, teljesítményét és irányítási rendszerét;

g) a Közgyűlés elé terjeszti a kutatóhelyek tevékenységéről szóló beszámolót;

h) jóváhagyja a kutatóhelyek szervezeti és működési szabályzatát;

i) ellátja az egyéb, az Alapszabályban meghatározott feladatokat.

(9) A Kutatóhálózat Elnökségének feladatai:

a) javaslatot tesz az Akadémia rendelkezésére álló fiatal kutatói állások szakterületenkénti és kutatóhelyenkénti meghatározására;

b) véleményezi az Akadémia közfeladatainak teljesítéséről a Kormány számára készített tájékoztatót;

c) tagokat jelöl a kutatóhelyek 18. § (8) bekezdés szerinti külső tanácsadó testületeibe;

d) egy-egy tudományterületi szakbizottságot (a továbbiakban: szakbizottságot) rendel a természet-, az élet- és a humántudományi intézetcsoportokhoz a döntések szakmai előkészítésére;

e) két szenátusi ülés között a Kutatóhálózat Elnöksége a kutatóhálózat döntéshozó testülete.

(10) A Kutatóhálózat Elnökségének döntési jogkörét, működési rendjét az Alapszabály tartalmazza.

Az akadémiai kutatóhelyek

18. § (1) Az akadémiai kutatóhely költségvetési szerv. Az akadémiai kutatóközpont keretein belül működő kutatóintézet a kutatóközpont szervezeti egysége, amely a Szenátus döntése alapján jogi személyiséggel rendelkezhet.

(2) A kutatóhely gazdálkodásában lehetőség van eredménytartalék, céltartalék képzésére, valamint az államháztartási törvényben a költségvetési intézményekre vonatkozó szabályoktól eltérő rendelkezések állapíthatók meg.

(3) A kutatóhely autonóm módon vesz részt az Akadémia közfeladatainak megoldásában, önállóan is vállal közfeladatokat, továbbá egyéb tevékenységet is végezhet. Tudományos tevékenységéről és gazdálkodásáról évente beszámolót készít, amelyet az Akadémia az e törvényben és az Alapszabályban leírtak szerint értékel.

(4) A kutatóközpont tevékenységét a főigazgató, a kutatóintézetét az igazgató irányítja, a tudományos tanács vagy más intézeti testületi szerv közreműködésével.

(5) A főigazgatót, illetve az igazgatót az Európai Unió ajánlásainak megfelelő pályázati eljárás alapján, a kutatóhely alkalmazottai többségének javaslatára a Kutatóhálózat Elnöksége nevezi ki (bízta meg), illetve menti fel (vonja vissza megbízását). A kinevezés legfeljebb 5 évre szól. A kinevezési és felmentési eljárás szabályait az Alapszabály rögzíti.

(6) A főigazgatói és az igazgatói pályázatok kiírásakor meg kell határozni, kinevezésükkor vagy megbízásükkor pedig írásban rögzíteni kell számukra a szervezettel kapcsolatos tudományos teljesítménybeli és gazdálkodási követelményeket.

(7) Az akadémiai kutatóhálózat kutatóhelyein foglalkoztatott kutatók (a továbbiakban: kutatók) munkájukat tudományos meggyőződésüknek megfelelően végzik. Ezzel ellentétes tevékenységre nem kötelezhetők. Tudományos eredményeiket szabadon tehetik közzé, ha ezzel mások törvényes, különösen a szellemi tulajdonra vonatkozó jogait nem sértik.

(8) A kutatóhelyek munkáját és felügyeletét külső tanácsadó testület segíti, amely a hazai és külföldi tudományos közösségek, a gazdasági szereplők és a társadalmi szervezetek elismert tagjaiból áll. A külső tanácsadó testület tagjainak felkéréséről és felmentéséről az Akadémia elnöke gondoskodik e törvény és az Alapszabályban rögzített eljárás alapján.

(9) A külső tanácsadó testület figyelemmel kíséri a kutatóhely munkáját, és tanácsaival segíti terveinek kialakítását, valamint a Szenátus és a Kutatóhálózat Elnökségének felkérésére rendszeresen közreműködik az intézetek munkájának értékelésében.”

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 7. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 18. §-a szerinti akadémiai kutatóhelyre, mint költségvetési szervre az e törvényben meghatározott szabályokat annyiban kell alkalmazni, amennyiben külön törvény eltérően nem rendelkezik.”